

ב"ה

עין איה / מסכת ביכורים / ג/ב

כיצד מעלין את הבכורים כל העיירות שכמעמד מתכנסות לעירו של מעמד ולנין ברחובה של עיר ולא היו נכנסים לבתים, ולמשכים הי' הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל בית ד' אלהינו.

בנוהג בין האומות הוא שאומה שכל עסקה ומחיתה אינה כ"א עבודת אדמה ולא תשים מגמתה למסחר ולחרשת המעשה שהוא מורכב עם המסחר, לשום מקום דרישה למעשי ידי האומנים בעלי מלאכה וחרשת, היא יורדת בהתפתחותה בכשרונות נפשיות, מפני שהיא ע"פ זה המצב מתבודדת לעצמה ואין לה מקום לקלוט רוחות של דיעות ומדות חדשות מיתר האומות. אמנם עם ד' אלה אע"פ שתכליתם הוא ודאי להיות עם חכם ונבון כלילי המעלות המדות והדיעות היותר טהורות ומושכלות, מ"מ חפץ ד' הוא שיהיו דוקא נטועים על אדמתם נהנים ונזונים מטוב ארצם, איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו, ולא ישימו כל מעינים בעיני כלכלה זולת עבודת אדמתם ויבולה, שמביא להיות נפזר בעמים שונים לעשות מסחר וקנין. והוא מפני שכבר שם בכח האומה היקרה הזאת שתהי' יכולה להשתכלל בעצמה בכל חמדת שכל ורעיון וכל כשרון, ואין לה צורך לקלוט רוחות מן החוץ.

אמנם באומות העולם כח המסחר יחזק את האגד החברותי, מפני המשא ומתן שיש להסוחרים הצריכים זל"ז, ועובדי אדמה שכ"א מתענג על טוב ארצו אינם נאגדים זע"ז ע"י דברים כאלה. אמנם כך היא המדה שיהי' האגד המקשר את עם ד', אהבה שאינה תלויה בדבר, כ"א קשר רוחני, אהבת ד' ותורתו, שכל הטוב והנשגב היוצא מזה אינו נבנה כ"א ע"י כח העממי שבעם ישראל. ע"כ הביכורים הם המורים על החבה היתירה הנודעת ליסוד עבודת האדמה לאומה הישראלית, שתרבותה יגדל דוקא בהיותה בתור עם לבדד ואינה ראויה ללמוד אל דרך הגויים, וכח האחדות נשלם ע"י הצד הרוחני שהוא אדיר בה.

ע"כ כל עיירות שבמעמד מתכנסות לעירו של מעמד, תחת שבאוה"ע הי' יסוד אחדותם נבנה ע"י יריד ומסחר, נבנה כאן ע"י הדבר המשותף בעבודת ד' טהורה. ולנים ברחובה של עיר, להורות ג"כ על חבתם לחיי הטבע שנמצאת בעבודת האדמה. ואינם נכנסים לבתים, ג"כ מפני טומאת אוהל, שאמנם טומאות רבות גורמת ההתרחקות מחיי הטבע הטהורים. ואשרי העם שבורר לו חיי תם טבעים, בהנצלו עם זה מירידה של פראי אדם, כ"א להיות תרבותי ובעל דעה רמה וזכה עד מאד, וזה א"א כ"א בעם ד' אלה שהוא ברכא דכולא ביה ממנו מלכא ממנו נביאיו ממנו[שריו], וכה"א ממנו פינה ממנו יתד ממנו קשת מלחמה. שכל יתרונו יהיה רק כשישים לב לפתח את החמודות הקדושות הגנוזות בכחו העצמי הגדול, וכי אינו צריך כלל לכרמי זרים.

ולמשכים הי' הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל ית ד' אלהינו, העמים יקראו לבית ד' "הר", ואברהם קראו הר "בהר ד' יראה", היינו מצד המשותף שיש לכל העמים כולם באורן של ישראל, כהר גבוה המושקף לכל. אבל יעקב קראו בית, שכבר יצאו מקרבו ההתייחדות של ישראל בערכם המובדל ומתבודד מן האומות. "וישכן ישראל

בטח בדד עין יעקב", כי לגבי ישראל צריך להיות ציון בית ד', כלומר מוגדרת במחיצות ומשומרת בגבולים, עד שאין צורך לרוח זר לשלוט בנו בפנימיות תרבותינו, כי כל טוב לא יחסר בתורת ד' תמימה להכשירנו לעם רם ונשא, ועם זה לרומם נפשנו ג"כ בתכונות יקרות המפתחות כשרונות הנפש לכל מדע והשכל, ושליטת רוחות של אומות אחרות בקרב בית יעקב היא כרקב לבית ישראל, וכבר ידענו מה שנמשך מהרעה מאת שפנו אל ילדי נכרים להשפיק בהם. אמנם אוה"ע הם יכירו את ערך רוח ד' השפוך על ישראל ויקלטו מרוחם אליהם, ע"כ לגביהם הנהו "הר ד'". אבל בהכרת ערך הביכורים המשבח את יסוד עבודת האדמה, המכשיר להתבצרות בפנימיות האומה ונתינת כח ההתחברות הפנימית רק מצד השיתופים הרוחניים הנעלים, היא נקודת ציון ששם התגלה הוד ד' והדרו. התכלית הנשגבה של אומה שלימה המתאמצת להטביע עליה חיים של קדושת המעשים והמדות והדיעות וכל העושר הרוחני, הוא צפון בעצמותה הנשגבה עד שתחת ההתחברות החומרית של יתר האומות היא מתחברת ע"י קשרים רוחניים קדושים. ומה תוכל השפעה של תרבות מאוה"ע לפעול עליה רק להותה חלילה, כי היא צריכה להטביע עליהם כחה הקדוש הרוחני, ולא לקלוט ולהתלמד מהם שודאי יביאו לה רק ירידה ולא עליה. אמנם עליה לה יהי' רק בהתחזקה במעוז הכחות הצפונות בעצמה להגדילים ולהאדירם ובזה תהי' אדירה לעצמה, וממילא ימשך תועלתה הכללי המשותף לכל האדם. קומו ונעלה היה אומר, ועלייתנו תהי' ציון שהיא בית ד' אלהינו, לא הר ד' לנו כ"א בית ד'. ע"כ שינו ג"כ לשון הכתוב ירמיה ל"א ה' שנאמר שם "קומו ונעלה ציון אל ד' אלהינו", ולא נאמר בית והם הוסיפו בית.